

4. Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України в умовах дії режиму воєнного стану» від 3 березня 2022 року No 2113-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2113-20#n7>

5. Бабікова О., Федоренко І. Співвідношення окремих положень кримінального закону з принципами права // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». Випуск 83. Частина 3. Ужгород 2024. с. 24–30.

6. Постанова ККС ВС від 08.04.2021, справа № 748/963/20, провадження № 51-134км21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96281953> (дата звернення 22.12.2024).

7. Женевська Конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-463-7-93>

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ІНІЦІУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Чорнобай Олександр Іванович

викладач, юрисконсульт

Відокремленого структурного підрозділу

«Верхньодніпровський фаховий коледж

Дніпровського державного аграрно-економічного університету»

м. Верхньодніпровськ, Дніпропетровська область, Україна

На даний час у правозастосовній практиці сформувались два кардинально різні підходи щодо трактування обов'язку правоохоронних органів реєструвати кримінальні провадження на підставі отриманої заяви про вчинення кримінального правопорушення.

Перший – правоохоронці зобов'язані реєструвати кримінальні провадження на підставі всіх заяв і повідомлень, що надходять до органу досудового розслідування чи прокуратури.

Так, відповідно до статті 214 Кримінального процесуального кодексу України слідчий, дізнавач, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального

правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань, розпочати розслідування та через 24 години з моменту внесення таких відомостей надати заявнику витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань [1, ст. 214].

Отже, положення Кримінального процесуального кодексу України не містить альтернативних варіантів дій слідчого, прокурора у випадку отримання заяви про вчинене кримінальне правопорушення. Тобто слідчий, прокурор зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань не пізніше 24 годин після отримання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення.

Другий – правоохоронці зобов'язані реєструвати кримінальні провадження лише на підставі тих заяв, які, на їхню думку, є достатньо обґрунтованими.

Внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань крім положень статті 214 Кримінального процесуального кодексу України додатково врегульовано Положенням про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення, затвердженим наказом Генерального прокурора України №298 від 30.06.2020 року, згідно з пунктом 2 глави 1 розділу II «Порядок формування та ведення Реєстру» якого, відомості про кримінальне правопорушення, викладені у заяві, повідомленні чи виявлені з іншого джерела, повинні відповідати вимогам пункту 4 частини п'ятої статті 214 КПК України, зокрема мати короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення [2, п. 2 гл. 1 р. II].

Верховний Суд, за наслідками проведення аналізу статті 214 Кримінального процесуального кодексу України, дійшов висновку, що слідчий, прокурор, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, у будь-якому разі зобов'язані прийняти та зареєструвати таку заяву чи повідомлення. Водночас після прийняття та реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, виходячи з їх змісту, слідчий / прокурор має перевірити достатність даних, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, за наслідками чого ухвалити рішення про початок досудового розслідування через унесення відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань або ж про відмову в реєстрації кримінального провадження [3, с. 2].

Як наслідок, наявність одразу двох таких підходів у правозастосовній практиці неодмінно почала створювати проблеми як для пересічних громадян, бізнесу, так і для закладів освіти, чий права порушуються у той чи інший спосіб.

Зокрема, через небажання слідчих / прокурорів реєструвати кримінальні провадження та, своєю чергою, слідчих суддів

зобов'язувати правоохоронців це робити нерідко втрачається можливість оперативного реагувати на кримінальне правопорушення.

Література:

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/stru#Stru>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>
3. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100109396>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-463-7-94>

РІВЕНЬ ТА ЗМІСТ БЛАНКЕТНОСТІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ НОРМИ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ СТАТТЕЮ 325 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Шамсутдінов Олександр Володимирович

*кандидат юридичних наук, старший дослідник,
провідний науковий співробітник*

*Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби
з організованою злочинністю при РНБО України
м. Київ, Україна*

Проблематика забезпечення біологічної безпеки держави, зокрема й кримінально-правовими засобами, останнім часом набула неабиякої актуальності: пандемія COVID-19 та військова агресія проти України не залишили сумнівів у науковців і практиків у тому, що відвернення та нейтралізація біологічних загроз є важливою складовою забезпечення громадського здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення. Однак до сьогодні належної уваги біологічній безпеці як окремому об'єкту кримінально-правової охорони вітчизняною доктриною не приділялося.

Криміналізація посягань на біологічну безпеку України обумовлена підвищеними загрозами, які вони несуть. Йдеться про реальну можливість виникнення та поширення епідемій, епізоотій, епіфітотій, обумовлені ними втрати у демографічній, виробничій, агропромисловій, продовольчій та інших сферах. Реалізовані біологічні загрози, врешті-решт, можуть критично позначитися і на обороноспроможності нашої держави.

Кримінально-правовою нормою, яка покликана охороняти біологічну безпеку України та широко застосовувалась під час пандемії COVID-19, є така, що передбачена ст. 325 «Порушення санітарних